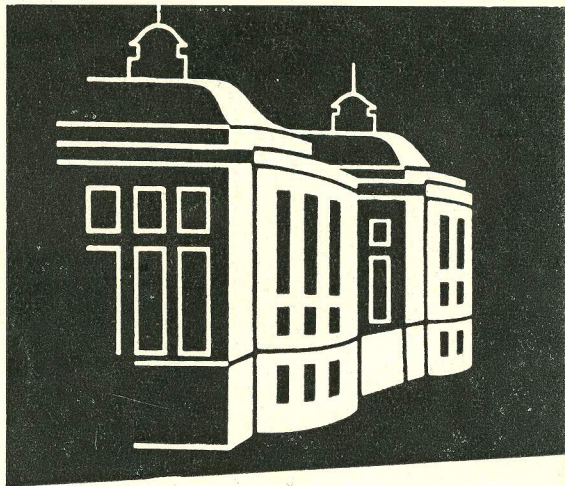

RAT · ESTONIA ·

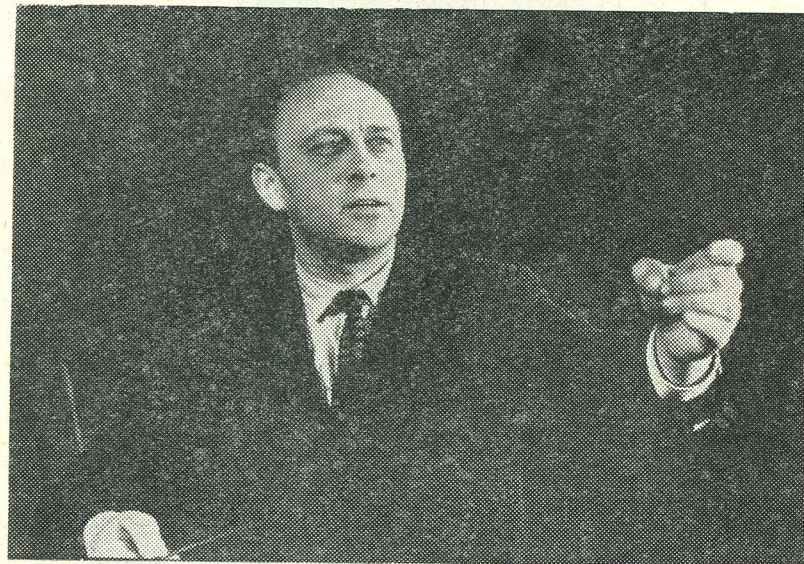
TOOPUNALIPU ORDENIGA
EESTI NSV RIIKLIK AKADEEMILINE
OOPERI- JA BALLETTITEATER

„ESTONIA“

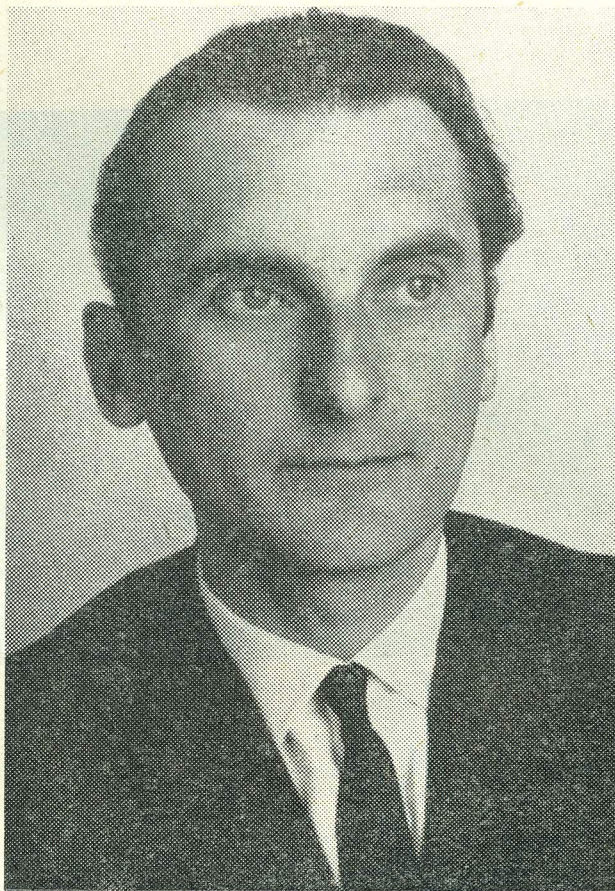
SÜMFOONILISED TANTSUD
LUGU SÕDURIST
BALLETT — SÜMFOONIA

1963

Dirigent: VALLO JÄRVI
Kunstnik: ELDOR RENTER
Kontsertmeistrid: REET HÄRM ja
VEERA VETTING
Ballettmeister-repetiitor:
AGO HERKÜL
Etenduse juht: LEIDA JOONSON

Vallo Järvi
Валло Ярви

Eldor Renter
Эльдор Рентер

SÜMFOONILISED TANTSUD

SERGEI RAHMANINOVİ muusika
IRAIDA GENERALOVA libretto ja koreograafia

Tegelased:

Kunstnik	ENDRIK KERGE JÜRI LASS VERNER LOO
Kodumaa	TAMARA KOPTELKOV AIME LEIS HELGA OJALO
Ahvatus	LARISSA KAUR ENSV teen. kunstnik TIIU RANDVIIR
Kõhklus } Hirm }	DAVID ŠUR ALEKSEI TSUGAI

Meloodia:

TAMARA KOPTELKOV, BERTA KRUMM, JUTA LEHISTE,
NATALIA LUKASEVITS, MAIRE LOORENTS, TEESI MOTUS,
HELJU NAEL, AIMI RUMESSEN, AIGI RÜÜTEL, LARISSA
SKLJANSKAJA ja PIA TIITUS.

Ahvatluse saatjad:

MAIRE LOORENTS, AINA PETERSONS, YVONNE RAKSNEVITS,
LARISSA SKLJANSKAJA, ELONA SPRIT, ZEFIRA STANKE-
VITS, SIGNE TAMM, HELVE UUSTALU, ANATOLI HANSON,
VERNER LOO, UNO PUUSAAG, AGU PÜUMANN, KALJU
SAAREKE, JURIS ZIGURS.

VIIDO VIRES (inglissarv), ANTS LAAS (saksofon)

S. Rachmaninoff

SERGEI RAHMANINOV sündis 1. aprillil 1873. a. Novgorodi kubermangus. Kui Rahmaninovide perekond kolis Peterburi, avanes Serjožal siin soodne võimalus oma varatärganud muusikaande arendamiseks Peterburi Konservatooriumis. 1885. a. kuulis Rahmaninovi mängu tema tädi poeg Aleksander Siloti, kes oma noorusele vaatamata oli tol ajal juba tuntud pianist ning viimase soovitusel põhjal jätkab Rahmaninov oma õpinguid Moskva Konservatooriumis. 1891. a. lõpetab Rahmaninov seal hiilgavalt klaveriklassi ning aasta hiljem ka kompositsiooniklassi, esitades diplomitööks ühevaatuselise ooperi «Aleko», mis suures loomis-õhinas oli valminud 17 päevaga!

Heliloomingu ning kontsertesinemiste kõrval hakkab Rahmaninov huvi tundma ka dirigeerimise vastu, juhatades oopereid algul Mamontovi ooperiteatris ning aastatel 1904–1906 Moskva Suures Teatris.

1917. a. emigreerus Rahmaninov välismaale, elades kuni oma surmani (28. märts 1943. a.) Kalifornias (USA).

Vaatamata emigratsiooniaastatele, ei kaotanud Rahmaninov elavat huvi oma kodumaa vastu. Ilmekaks tõendiks selles suhtes on Rahmaninovi tegevus Suure Isamaasõja päevil. Püüdes omalt poolt kiirendada nõukogude sõjameeste võitu, annetas Rahmaninov suuri summasid oma kontsertesinemiste tuludest Nõukogude Liidu saatkonnale New-Yorgis.

Or raske öelda, milline ala oli Rahmaninovile põhiliseks. Olles esmaklassiline dirigent ning oma kaasaja üks suurimaid pianiste, on Rahmaninov meile pärandanud ka suure hulga võrratuid helitöid. Tema loodud on ooperid «Aleko» (1892), «Francesca da Rimini» (1904) ning «Ihnus rüütel» (1904), neli klaverikontserti, milledele lisaks tuleb arvata ka veel «Rapsoodia Paganini teemale» (1934), kolm sümfooniati, mitmeid vokaalsümfooniilisi teoseid ning arvutul hulgal klaveripalu ja romansse. «Sümfooniilised tantsud» (op. 45) jäid Rahmaninovi viimaseks helitööks. Teos on pühendatud dirigent Eugene Ormandy'le ning tema esiettekanne oli 3. jaanuaril 1941. a.

LÜHIDALT RAHMANINOVI MUUSIKALE LOODUD BALLETIST.

«Lahkudes Venemaalt, ma kaotasin tahte luua. Eraldatuna kodumaast, ma kaotasin iseenda».

Nendes Rahmaninovi sõnades avalikkuse ees peegeldub ehk kõige sügavamini selle suure meistri elutraagika. Möödus peaaegu kümme aastat pärast kodumaalt lahkumist enne kui Rahmaninov suutis taas luua rea maailmaklassi kuuluvaid teoseid. Aastad möödusid ning ka hiilgav edu Ameerikas ei suutnud vaigistada kunstniku igatsust kodumaa järele. Traagilised meeolud, kartus saatuse ja surma ees, Dies irae süinge motiiv, mida Rahmaninov oma hilisemates töedes on korduvalt kasutanud, vahelduvad õrna lüürikaga, kodumaa eepilise suuruse ja looduse igavese ilu piltidega.

«Sümfoonilistel tantsudel» — Rahmaninovi viimasel ulatuslikul töö-
on sügav filosoofiline sisu. Võimalik, et helilooja on püüdnud kokku
võtta elu võõrsil: heita pilk möödunudle ja visandada oma elutee hinge-
rahatut, rusuvat lõppu. Seda mõtet aitavad kinnitada ka autori poolt
tantsudele antud alapealkirjad: «Päev», «Hämarus», «Kesköö».

* * *

Võõrsilviibiv kunstnik musitseerib. Temas on tärnanud Meloodia, mis
viib teda kaasa. Kunstnikku haarab loomisrõõm, see erutab, on täis
otsinguid, pakub rahuldust. Kuid mitte kauaks. Meenub kodumaa,
armastatud tütarlaps, vene kaunis loodus. Vaid lakkamatu tahe edasi
võidelda, töötada, aitab peletada Kõhkluse. Kunstnik jätkab oma tööd.

* * *

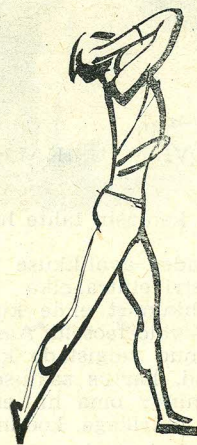
Sädelev Ahvatlus alustab tema ümber uimastavat hõrgutust. Kunstnik
laseb end eluvoolul kaasa viia, naudib kuulsusejani, elu mõnused. Kireva
seltskonna võludes ununeb kodumaa.

* * *

Ühel hetkel kunstnik leiab, et ekslev, rahutu Meloodia ei valmista
talle enam rõõmu. Ta tunneb end üksildasena, elust väsinuna. Mõtted
pöörduvad igatsetud, nüüd juba kättesaamatule Kodumaale. See eralda-
tus kõige kallimast on võtnud kunstnikult ta varasema loomisjõu ja teda
hakkab jälitama Hirm. Oma ahastuses kuuleb ta naeru ja pilget. Endine
meelisegav Ahvatlus näib talle nüüd hukatusse viivana. Kunstnik püüab
end lahti rebida, kuid on juba hilja. Möödaläinud elu ei kätke endas
sellist jõudu.

* * *

Lavastaja

IRAIDA GENERALOVA on sündinud 1935. a. 1946. a. astus ta Tallinna
Koreograafilisse Kooli ning lõpetas selle 1953. a. kooli esimese lennu
hulgas. Asudes seejärel tööle «Estoniasse», esines Generalova paljudes
teatri lavastustes, kusjuures eriti hästi sobisid tema tantsijanatuurile
karakteritantsu iseloomuga ülesanded.

1958. a. astus Generalova õppima Moskva Riikliku Lunatšarski nime-
lisse Teatrikunsti Instituuti, alustades õpinguid nii ballettmeistrite kui ka
balletipedagoogide fakulteedis. Tema õppejõududeks said professor
N. Tarassov ja A. Šatin.

Esimesteks aruanneteks senise õppetöö tulemuste kohta on Generalo-
vale olnud tantsu- ja liikumisseaded «Estonia» operetilavastustele «Valge
akaatsia» ning «Kõrbelaul». Käesolev lavastus on Iraida Generaloval
mõeldud diplomitööks instituudi lõpetamisel.